

ਸ਼ਗਿਰਦੀ ਦੀ ਰਾਹ ਤੇ

(9:1-9; 22:4-11; 26:9-19)

ਇਸ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ 'ਮਨਬਦਲੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਣੀ'¹ ਅਤੇ 'ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ'² ਯਾਨੀ ਤਰਸੂਸ ਵਾਸੀ ਬਦਨਾਮ ਸੌਲੂਸ³ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਸੌਲੂਸ ਦੇ ਮਨਬਦਲੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:⁴ ਅਧਿਆਇ 9 ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ 22 ਅਤੇ 26 ਵਿਚ ਇਸ ਰਸੂਲ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਨਬਦਲੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ।⁵ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਲਵਾਂਗੇ।⁶

ਅਡੋਲ ਜੋਰ (9:1, 2; 22:4, 5; 26:9-12)

ਸੌਲੂਸ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਨਬਦਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛਾਟ ਕੇ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਹਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਕੱਟੜ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਅਡੋਲ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਸੀਹੀ⁷ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਟ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੌਲੂਸ ਦਾ ਜਨਮ ਤਰਸੂਸ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਕਿਲਿਕੀਆ ਦੀ ਇਕ ਰੋਮੀ ਬਸਤੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਜੋ 'ਕੋਈ ਆਮ ਸ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।'⁸ ਉਹਦਾ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਯਹੂਦਾ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਬੀਲੇ ਬਿਨਿਆਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 3:5); ਉਹਦੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸ਼ਾਊਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ⁹ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੇ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਤਰਸੂਸ ਵਾਸੀ ਸੌਲੂਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ, ਰੋਮੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਬੇਹੱਦ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੀ।¹⁰ ਉਹਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਦੇ 'ਸਭ ਤੋਂ ਖਰੇ ਪੰਥ' ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ (23:6) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਇਆ।¹¹

ਸੌਲੂਸ ਦਾ ਬਚਪਨ ਤਰਸੂਸ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ¹² ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਬੀਤਿਆ।¹³ ਜਦ ਉਹ ਛੋਟਾ ਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਗਮਲੀਏਲ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:3) ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।¹⁴ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਸਮਝ, ਜੋਸ਼ੀਲੇਪਨ ਅਤੇ ਅੱਤ ਦੀ ਕਰਮਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ¹⁵ ਉਹਨੇ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਖ਼ਾਸ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ

1: 14)। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਮਹਾਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ।¹⁶ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ‘ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਹੋਣਹਾਰ ਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਯਹੂਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ ਇਕ ਮਹਾਨ ਆਗੂ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਸੀ।’¹⁷

ਉਹ ਜਦ ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ ਤਾਂ¹⁸ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਪਿਆਰੇ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਹੋਂ ਭਟਕ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਆਵ ਪਈ ਹੈ।¹⁹ ਉਹਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਯਹੂਦੀ ਸਾਥੀ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਯਿਸੂ ਨਾਂਮ ਦੇ ਇਕ ਅਗਿਆਤ ਗਲੀਲੀ ਤਰਖਾਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਾਜਕ ਵੀ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਸਨ (6: 7)। ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਮੁਜਰਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗਣੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਾਏ। ਭਲਾ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ‘ਸਰਾਪੀ ਹੈ ਹਰੇਕ ਜਿਹੜਾ ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਟੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ’? (ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 13; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 21: 22, 23)।

ਉਹਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗਮਲੀਏਲ ਨੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਰਹਿਤ ਲਹਿਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ,²⁰ ਕਿਉਂਕਿ ਸੌਲੂਸ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸੋਚ ਸੀ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਅਤੇ ਮਸੀਹੀਅਤ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੇ। ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦਾ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਤਕ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲ ਉਹਨੇ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਗੰਭੀਰ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ।²¹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਉਸ ਧੁਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਜੋ ਉਹਨੂੰ ਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ:

ਅਰ ਮੈਂ ਪੁਰਖਾਂ ਅਤੇ ਤੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਅਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਪੁਆ ਕੇ ਇਸ ਪੰਥ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੀਕਰ ਸਤਾਇਆ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22: 4)।

ਅਰ ਜਾਂ ਤੇਰੇ ਸ਼ਹੀਦ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਦਾ ਖੂਨ ਵਹਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ... ਉਹ ਦੇ ਖੂਨੀਆਂ ਦੇ ਬਸਤਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਸਾਂ (22: 20)।

... ਬਹੁਤ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂ ਉਹ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਸਾਂ (26: 10)।

... ਮੈਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ... ਬਰਬਾਦ ਕਰਦਾ ਸਾਂ (ਗਲਾਤੀਆਂ 1: 13)।

ਪ੍ਰਭੂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਲੂਸ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਮਸੀਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ।²²

ਜਦ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਨੱਸ ਗਏ (8: 1), ਤਾਂ ਸੌਲੂਸ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਰਮ ਤਿਆਗ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਜਿੱਧਰ ਵੀ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ (8: 4)। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਲਗਨ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹਾਰ ਮੰਨ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਸੌਲੂਸ ਨੇ ਹਾਰ

ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਉਣ ਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ! ਉਹਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਬਚਣਗੇ!

ਸੌਲੁਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ:²³ (1) ਯਹੂਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਯਹੂਦੀ ਮਹਾਯਾਜਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ (ਇਸ ਲਈ ਮਹਾਯਾਜਕ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਬੜਾ ਅਸਰ ਸੀ)। (2) ਰੋਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਯਹੂਦੀ ਭਾਵ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਤਿਆਗਣ ਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀ ਹੀ ਸਨ, ਆਖਰ ਉਹ ਯਹੂਦੀ ਹੀ ਸਨ। (ਜੇ ਯਹੂਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਰੋਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।)

ਮਹਾਯਾਜਕ ਤੋਂ (9:2), ਸਭਾ ਤੋਂ (22:5) ਅਤੇ ਹੋਰ ਯਹੂਦੀ ਅਧਿਕਾਰਿਆਂ ਤੋਂ (26:10, 12) ਲਿਖਤੀ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਲੈ ਕੇ ਸੌਲੁਸ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ 'ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ'²⁴ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਸਮਾਜ (ਸਿਨਾਗੋਗ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਫੜ ਲਿਆਇਆ।

ਅਧਿਆਇ 9 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਸੌਲੁਸ ਆਪਣੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਪੁਰਾਣੇ ਦਮਿਸ਼ਕ ਸ਼ਹਿਰ ਲਈ ਸੀ:

ਪਰ ਸੌਲੁਸ ਪੂਰੂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਦਬਕਾਉਣ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ²⁵ ਤੇ ਦਮ ਮਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਰਦਾਰ ਯਾਜਕ²⁶ [ਅਤੇ ਸਭਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:5)] ਦੇ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਅਤੇ [ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:5)] ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਦਮਿਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ²⁷ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਭਈ ਜੋ²⁸ ਇਸ ਪੰਥ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ²⁹ ਭਾਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਭਾਵੇਂ ਤੀਵੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧੋ ਹੋਏ [ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬਣਾ ਕੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:5)] ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਲਿਆਵਾਂ (9:1, 2)।

ਦਮਿਸ਼ਕ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ 140 ਮੀਲ ਉੱਤਰ, ਉੱਤਰ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੀ।³⁰ ਇੱਥੇ ਤਕ ਪੈਦਲ ਜਾਣ ਵਿਚ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।³¹

ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਸੌਲੁਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਉੱਠਦੀ ਹੋਈ ਹਲਚਲ ਨੂੰ ਭਾਂਪ ਲਿਆ ਹੈ,³² ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਰਾਹ ਵਿਚ ਚੱਲਦਿਆਂ ਕਈ ਵਿਚਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ:³³ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਮਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਸਤਾਅ ਸਹਿ ਕੇ ਵੀ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਗਮਲੀਏਲ ਦਾ ਤਰਕ ਵੀ ਕਿ ਜੇ ਮਸੀਹੀਅਤ ਖ਼ੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। (ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੇ ਮਿਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਸੀ!) ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਰਸੂਲ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

ਹੇ ਭਰਾਵੇ, ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਤੀਕ ਪੂਰੀ ਨੇਕਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ (23:1)।

... ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ... ਜਿਹਦੀ ਮੈਂ ਆਪਣਿਆਂ ਵਡ ਵਡੇਰਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਸੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਨ ਨਾਲ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:3)।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਭਈ ਯਿਸੂ ਨਾਸਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (26:9)।

ਗਲਾਤੀਆਂ 1:15 ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨਾਲ ਉਹਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਨਾਲ ਰਾਹ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਦੇ ਝੰਜੋੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਅਤਿਕਥਨੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ³⁴ ਸੌਲੁਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਫਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ ਜਿੰਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਆਪਣੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦਿਆਲੂ ਮਸੀਹੀ ਕਰਦੇ ਸੀ।

ਅਕਲਪਿਤ ਸਾਹਮਣਾ (9:3-5, 22:6-8, 26:13-15)

ਸਫਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ, ਦੁਪਹਿਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਦਮਿਸਕ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰਪਨਾਹ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਸਾਫਿਰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਧੁੱਪ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕ ਜਾਂਦੇ ਸਨ; ਪਰ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਨੀ ਖੋਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਚੈਨ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਫਿਰ, ਅਚਾਨਕ ਉਹਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਉਲਟੀ ਪੁਲਟੀ ਹੋ ਗਈ:

ਜਾਂ ਉਹ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਐਉਂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਉਹ ਦਮਿਸਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਢੁੱਕਿਆ [ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਕਰੀਬ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:6)] ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਅਕਾਸ਼ੋਂ ਇਕ ਰੌਸ਼ਨੀ ਚੁਫੇਰੇ [ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:6)] ਉਹ ਦੇ [ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ (ਉਹਦੇ) ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26:13)] ਚਮਕੀ [ਸ਼ੁਰੂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26:13)]। ਤਾਂ ਉਹ ਭੁੰਜੇ ਡਿੱਗ [ਪਏ] ਅਤੇ [ਉਹਨੇ] ਇਕ ਅਵਾਜ਼ [ਇਬਰਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ³⁵] ਸੁਣੀ ਜੋ ਉਹ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਹੇ ਸੌਲੁਸ, ਹੇ ਸੌਲੁਸ!³⁶ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸਤਾਉਂਦਾ ਹੈਂ? [ਪ੍ਰਿਣ ਦੀ ਆਰ ਉੱਤੇ ਲੱਤ ਮਾਰਨੀ ਤੇਰੇ ਲਈ ਔਖੀ ਹੈ³⁷] (9:3, 4)?

ਚੁੰਧਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸ਼ਣ ਸਵਰਗ ਤੋਂ ਸੀ! ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ,³⁸ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਕਦਮ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੌਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਇੰਜ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ, ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੈਂ?’’ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, ‘‘ਮੈਂ ਯਿਸੂ [ਨਾਸਰੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:8)] ਹਾਂ ਜਿਹਨੂੰ ਤੂੰ ਸਤਾਉਂਦਾ ਹੈਂ’’ (9:5)!

ਕਈ ਲੋਕ ਜੋ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਚਮਕਣ ਨਾਲ ਮਿਰਗੀ ਦਾ ਦੌਰਾ³⁹ ਪਿਆ ਸੀ! (ਜੇ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੁਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਪੈਣ, ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨਾਲ ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਸੇਵਕ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ!) ਕਿੰਨਾ ਬੇਵਕੂਫੀ ਵਾਲਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ! ਪੌਲੁਸ ਦੀਆਂ ਪੱਤਰੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਸੁਝਾਵਾਨ ਆਦਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਸਵਰਗੀ ਦਰਸ਼ਣ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਫਿਰ ਸੌਲੁਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਭ ਲੋਕ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਭਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੀ ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਪਏ ਸਨ? ਅਤੇ ਵੈਦ ਲੂਕਾ ਜੋ ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ: ਜੀ ਉੱਠੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਯਿਸੂ ਹਾਂ; ਜਿਹਨੂੰ ਤੂੰ ਸਤਾਉਂਦਾ ਹੈ!'।⁴⁰

ਉਸ ਅਜੀਬ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਸੌਲੁਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਨ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੀ ਵੀ! ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਹੀ ਮਸੀਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੀ ਵੀ! ਉਹ ਸਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਗਲਤ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ! ਜਿਸ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਉਹ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਲੜਨ ਦੀ ਬਚਾਏ, ਉਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ!

ਭਾਵੇਂ ਸੌਲੁਸ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਵਰਗੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਤਾ ਕੇ ਅਸਲ 'ਚ ਉਹ ਓਸੇ ਨੂੰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ!⁴¹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਹਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ! ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾ ਕੇ ਉਹਨੇ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਹੀ ਸਤਾਇਆ ਸੀ! ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਰਕੇ ਉਹਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ!⁴²

ਉਹ 'ਸ਼ਰਾ ਵਾਲੇ ਧਰਮ' ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਿਹਕਲੰਕ ਹੋਣ ਤੇ ਆਕੜਦਾ ਸੀ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 3:6); ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਸਮਝ ਆਈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 'ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ' ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:15)! ਕੰਬਦੇ ਕੰਬਦੇ ਉਹਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?' (22:10)। ਭਲਾ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਸੀ?

ਅਨੋਖੀ ਚੁਣੌਤੀ (9:6-9, 22:9-11, 26:16-18)

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਹਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਝੁਕਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ:

ਪਰ ਉੱਠ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਖਲੋ ਜਾ; ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਭਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੈਂ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖਿਆ⁴³ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਦਿਆਂਗਾ⁴⁴ ਤੈਨੂੰ ਸੇਵਕ ਅਤੇ ਸਾਖੀ ਠਹਿਰਾਵਾਂ।⁴⁵ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਕੌਮ ਅਤੇ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਵਾਂਗਾ⁴⁶ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਘੱਲਦਾ ਹਾਂ। ਤਾਂ ਜੋ ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਂ ਭਈ ਉਹ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਤੋਂ ਚਾਨਣ ਦੀ ਵੱਲ ਅਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਵੱਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪਾਂ

ਦੀ ਮਾਫੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਏ ਹਨ ਵਿਰਸਾ
ਪਾਉਣ (26: 16-18)।⁷

ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ! ਵਿਦਵਾਨ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੌਲਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਪ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹਦਾ ਕਾਰਣ ਦੱਸਿਆ। ਉਹਨੇ ਸੌਲਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ‘ਇਸ ਲਈ’ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ’ (ਆਇਤ 16)। ਉਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੌਲਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ, ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ... ਤੈਨੂੰ ... ਸਾਖੀ ਠਹਿਰਾਵਾਂ’ (ਆਇਤ 16)। ਰਸੂਲ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੋਣਾ ਵੀ ਸੀ (1:21, 22)। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਜਦ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਅਤੇ ਸਭ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਅਧੂਰੇ ਜੰਮ ਨੂੰ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਭਨਾਂ ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟਾ ਹਾਂ’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:8, 9)। ਉਹਨੇ ਇਸੇ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ, ‘ਕੀ ਮੈਂ ਰਸੂਲ ਨਹੀਂ; ਕੀ ਮੈਂ ਯਿਸੂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ?’ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9:1)।

ਦੂਜਾ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੌਲਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਗਵਾਹ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ‘... ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ... ਦੇ ਕੋਲ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਘੱਲਦਾ ਹਾਂ’ (26:17)। ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ‘ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਰਸੂਲ’ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਦੀ ਖ਼ਾਸ ਸੇਵਕਾਈ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਲਈ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ‘ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੰਨੇ ਤਕ ਗਵਾਹ’ (1:8) ਹੋਣ ਦੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿਚ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪਤਰਸ ਦੇ ਵਾਕ ‘ਇਹ ਕਰਾਰ ... ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਦੂਰ ਹਨ’ (2:39) ਵਿਚ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਅਬਰਾਹਾਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਵਾਅਦੇ ਵਿਚ, ਜੋ ਪਤਰਸ ਨੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3:25 ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਵੀ ਸਨ: ‘ਤੇਰੀ ਅੰਸ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਘਰਾਣੇ ਬਰਕਤ ਪਾਉਣਗੇ।’ ਪਰ ਜਦ ਤਕ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਸੌਲਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਦ ਤਕ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਲੋਕ ਗੈਰ ਯਹੂਦੀ ਯਾਨੀ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਪਲ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਹੈ!

ਤੀਜਾ, ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੌਲਸ ਨੂੰ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਲਈ ਗਵਾਹ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇ’ (26:18)। ਰੂਹ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਵਚਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਇਤ 18 ਇਕ ਹੈ। ਰੂਹਾਂ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ, ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਪੰਜ ਤਰਫ਼ਾ ਹੈ: ‘[1] [ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ] ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇ’, [2] ਭਈ ਉਹ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਤੋਂ ਚਾਨਣ ਦੀ ਵੱਲ [3] ਅਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਵੱਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਵੱਲ ਮੁੜਨ [4] ਕਿ ਉਹ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫੀ [5] ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਮੇਰੇ [ਭਾਵ ਯਿਸੂ] ਉੱਤੇ ਨਿਹਚਾ ਕਰਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਏ ਹਨ ਵਿਰਸਾ ਪਾਉਣ’ (26:18)।

ਸੌਲਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇਣ ਦਾ ਯਿਸੂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਹਨੂੰ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਰਸੂਲ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ! ਹਾਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸੌਲਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਉਹਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ,⁸ ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੌਲਸ

ਨੂੰ ਦਰਸਣ ਦੇਣ ਦਾ ਉਹਦਾ ਮਕਸਦ ਉਹ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਹਨੂੰ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਗਵਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਣਾ ਸੀ। ਸੌਲੁਸ (ਭਾਵ ਪੌਲੁਸ) ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰੋਮੀਆਂ 11:13 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, ‘‘ਮੈਂ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਰਸੂਲ ਹਾਂ’’ (ਗਲਾਤੀਆਂ 2:6-9 ਵੀ ਵੇਖੋ)।

ਭਲਾ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਸਣ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਸਮਝ ਸੀ? ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਉਹਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਅਸਲ ‘ਚ ਮਸੀਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ! ‘‘ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?’’ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਹਦੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਰ ਉੱਠ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਜਾ ਅਰ ਜੋ ਕੁਝ ਤੈਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ⁴⁹ ਸੋ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ’’ (9:6)।

ਐਨਾ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ‘‘ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਖ ਉਹਦੇ [ਸੌਲੁਸ ਦੇ] ਨਾਲ ਪੈਂਡਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਖੜੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਸੁਣੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਨਾ ਸੀ⁵⁰ (9:7)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘‘ਰੋਸ਼ਨੀ ਤਾਂ ਵੇਖੀ ਪਰ ਉਹਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜੋ ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਨਾ ਸੁਣੀ’’ (22:9)⁵¹ ਇਹ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਗਵਾਹ ਸਨ ਕਿ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਕ ਅਚਰਜ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ।

ਫਿਰ ‘‘ਸੌਲੁਸ ਤੋਂ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਪਰ ਜਾਂ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ [ਉਸ ਤੇਜ਼ ਚਮਕ ਕਾਰਣ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:11)] ਕੁਝ ਨਾ ਦਿਸਿਆ, ਅਰ [ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ] ਉਹਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਦਮਿਸ਼ਕ ਵਿਚ ਲਿਆਏ’’ (9:8)। ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਦਮਿਸ਼ਕ ਵਿਚ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੇਵਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ; ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸੋਗ ਭਰੇ ਪਾਪੀ ਵਾਂਗੂ ਉਹਨੂੰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਇਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਮੰਗਤੇ ਵਾਂਗ ਲਚਾਰ ਸੀ।

ਲੜਖੜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਦਮਿਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ, ਸਿੱਧੀ ਨਾਮਕ ਗੱਲੀ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ,⁵² ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਟੋਲੀ ਉਹਨੂੰ ਯਹੂਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਘਰ ਲੈ ਗਈ⁵³ ਉਹ ਨੂੰ ਬੈਠਕ ਤਕ ਲਿਆ ਕੇ ਇਕੱਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗੋਡਿਆਂ ਭਰਨੇ ਡਿੱਗ ਕੇ ਦੁਆ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ⁵⁴ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚੋਂ ਹੰਝੂ ਡਿੱਗ ਰਹੇ ਸਨ, ⁵⁵ ‘‘ਅਤੇ ਉਹ ਤਿੰਨ ਦਿਨ⁵⁶ ਅੰਨ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ [ਉਹਨੇ] ਨਾ ਕੁਝ ਖਾਧਾ ਨਾ ਪੀਤਾ’’ (9:9)⁵⁷

ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪਛਤਾਵੇ ਵਿਚ ਪਏ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦਾ ਹੈ। ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਤੌਬਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ‘‘ਪ੍ਰਭੂ’’⁵⁸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਪਾਪ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਖਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਦਰਸਣ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਆ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸੇ⁵⁹ ਕਿ ਉਹ ‘‘ਕੀ ਕਰੇ’’ (9:6)।

ਸਾਰ

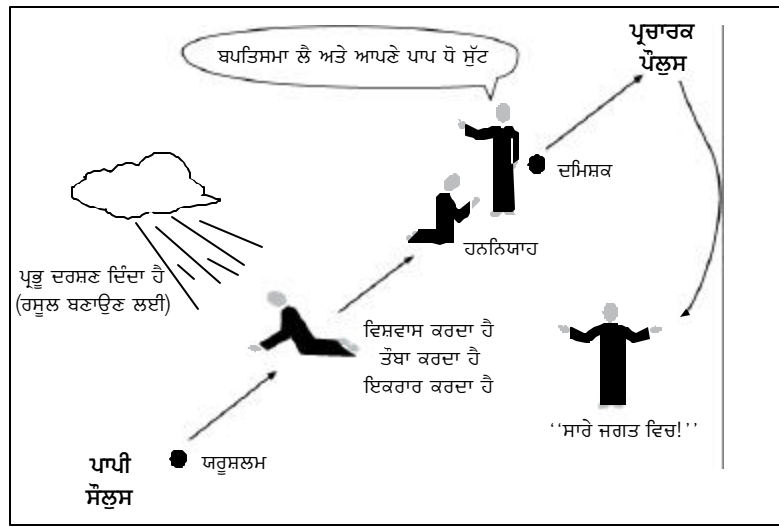
ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਕੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੇ ਪਾਠ ਤਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ (1) ਅਡੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ), (2) ਇਕ ਅਕਲਪਿਤ ਸਾਹਮਣਾ (ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਦਰਸਣ ਦਿੱਤਾ), ਅਤੇ (3) ਇਕ ਅਨੋਖੀ ਚੁਣੌਤੀ (ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਲਿਜਾਣ

ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ)। ਅੱਗੇ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ (4) ਇਕ ਹਿੰਮਤ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਮਸੀਹੀ (ਹਨਨਿਯਾਹ ਜੋ ਸੌਲੁਸ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸੀ) ਦੀ (5) ਮਨ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਬੇਝਿਜਕ (ਸੌਲੁਸ, ਜਿਹਨੇ ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਦ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ) ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ। ਅਸੀਂ (6) ਉਸ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਦੇ (ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ) ਨਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ।

ਪਾਠ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਰੁਹਾਨੀ 'ਦਮਿਸ਼ਕ ਦੇ ਰਾਹ' ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਵੋ। ਪ੍ਰਭੂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦਰਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਵਚਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 20:30, 31)। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬਖ਼ਰੀ ਦੀ ਬੁਲਾਹਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੀ 'ਤੇਰੇ ਲਈ ਪੈਣ ਦੀ ਆਰ ਉੱਤੇ ਲੱਤ ਮਾਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ।' ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਔਖਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗਲਤ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੇ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰੋ, ਸਗੋਂ ਸੌਲੁਸ ਵਾਂਗ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿਓ! ਤੁਹਾਡਾ 'ਦਮਿਸ਼ਕ ਵਾਲਾ ਰਾਹ' ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ 'ਸ਼ਗਿਰਦੀ ਵਾਲਾ ਰਾਹ' ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ!

ਵਿਜੁਅਲ-ਏਡ ਨੋਟਸ

ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ 'ਪਾਪੀ ਸੌਲੁਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੌਲੁਸ ਤਕ' ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਬੋਰਡ ਤੇ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਸਾਂ। ਪਾਠ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੈਂ ਖੱਬੇ ਪਾਸਿਓਂ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉੱਪਰ ਸੱਜੀ ਨੁੱਕਰ ਤਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ। ਇਹ ਸੌਖਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਵੀ।

ਸਰਮਨ ਨੋਟਸ

“ਦ ਚਾਂਸ ਆਫ਼ ਏ ਲਾਈਫ਼ ਟਾਈਮ” ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਰਿੱਕ ਐਚਲੇ ਨੇ ਸੌਲੂਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਤੇ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੌਲੂਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ: (1) ਪਾਪ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, (2) ਯਿਸੂ ਦੀ ਪਛਾਣ, (3) ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ। ਇਹਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬਦਲਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ: “ਸ਼ਗਿਰਦੀ ਦੀ ਰਾਹ ਤੇ।”

“ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਜੋ ਕੁਝ ਪੌਲੂਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ” ਸੰਦੇਸ਼ ਸੌਲੂਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਸੌਲੂਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9:4, 5; 22:10, 16)। ਪਾਲ ਰੋਜਰਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ, “ਦ ਗ੍ਰੇਟੈਸਟ ਕਵੈਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਦਾ ਏਜ਼-ਆਲ ਆਨ ਵੱਨ ਪੇਜ” ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਾਠ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਪੌਲੂਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿੱਤਰ 'ਚੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੋੜ ਕੇ ਇਸ ਰਸੂਲ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ: (1) ਆਪਣੀ ਮਨਬਦਲੀ ਵਿਚ ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ, (2) ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ, (3) ਇਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ, (4) ਇਕ ਕੈਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ, “ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ਤਹਿ” (ਰੋਮੀਆਂ 8:37) ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ, ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ *ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ* ਪੌਲੂਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ “ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਕੇ” ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ।

ਰੂਹਾਂ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਅਸਾਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਪੰਜ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਪਾਠ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26:18 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇ, *ਦ ਐਕਟਸ ਆਫ਼ ਅਪੋਸਟਲਜ਼*, ਦ ਡੇਲੀ ਸਟਡੀ ਬਾਈਬਲ ਸੀਰੀਜ਼, ਸੰਸਕਰਣ (ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1976), 70. ²ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਰਾਬਰਟਸ, *ਐਕਟਸ ਆਫ਼ ਅਪੋਸਟਲਜ਼*, ਭਾਗ 1 (ਆਸਟਿਨ, ਟੈਕਸ: ਆਰ. ਬੀ. ਸਵੀਟ ਕੰ., 1967), 66. ³ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੌਲੂਸ ਪੌਲੂਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 13:9 ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਬਾਅਦ)। ਇਸ ਰਸੂਲ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਪਾਠਾਂ ਵਿਚ “ਸੌਲੂਸ” ਅਤੇ “ਪੌਲੂਸ” ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ⁴ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੱਸਣਾ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ⁵ਲੂਕਾ ਆਪਣੀ ਹੀ ਨਕਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੌਲੂਸ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲੂਕਾ ਨੇ ਅਧਿਆਇ 9 ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਮਮੂਲੀ ਜਿਹਾ

ਫਰਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰੋਤਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਤਿੰਨੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ।⁶ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਧਿਆਇ 9 ਦੇ ਵਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰੈਕਟਾਂ ਨਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਆਇ 22 ਅਤੇ 26 ਵਿੱਚੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਆਂਗਾ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਜਦ ਸ਼ਬਦ ਬਿਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਬ੍ਰੈਕਟਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਣ, ਤਾਂ ਸਮਝ ਲਓ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਮੈਂ ਜੋੜੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਅਧਿਆਇ 22 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ 9 ਦੇ ਅੰਨਯ ਪੁਰਖ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।⁷ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 11:26 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਮਸੀਹੀ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ, ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੰਨਸੁਵੰਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੰਜ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ।⁸ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 21:39; 22:3. ਤਰਸੁਸ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ 'ਸੋਲਸ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ' ਵਾਲਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ।⁹ ਸੋਲਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਖੁਦਾ ਦਾ ਸੌਂਦਿਆ ਹੋਇਆ।'¹⁰ ਦੋਲਤ ਵਿਚ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ (1) ਪੌਲਸ 'ਘਟਣਾ ਜਾਣਦਾ' ਸੀ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4:12) ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਨੇ ਦੋਲਤਮੰਦਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ। (2) ਉਹਦੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਉਹਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਭੇਜਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਝੱਲ ਸਕਦੇ ਸਨ। (ਵੇਖੋ 16:37; 22:25-29.) ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਪੌਲਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਰੋਮੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵਜ ਨੇ ਰੋਮੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

¹¹ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26:5. 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, ਭਾਗ 1' ਵਿਚ ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਫ਼ਰੀਸੀ।'
¹² ਪੌਲਸ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਲਗਭਗ ਹਰ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ, ਲਿਖਤ ਦੇ ਦੋ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਵਾਲੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।¹³ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਚੰਗੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਰ ਯਹੂਦੀ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਥ ਦਾ ਕੰਮ (ਦਾਸਤਕਾਰੀ) ਜ਼ਰੂਰ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਸਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਨਕਾਮ ਰਹਿਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸੋਲਸ ਨੇ ਤੰਬੂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ (18:3)।
¹⁴ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਜੁਆਨੀ ਤੋਂ' ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਸਨ (26:4), ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਹੀ 'ਪਲਿਆ' (22:3) ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨੂੰ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਤੇਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਜਦ ਉਹਨੂੰ 'ਆਗਿਆ ਦਾ ਪੁੱਤਰ' (ਬਾਰ ਮਿਤਜ਼ਵਾ) ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਹੈ ਕਿ 23:16 ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲਸ ਦੀ ਇਕ ਭੈਣ ਉੱਥੇ ਸੀ, ਜਿਹਦੇ ਕੋਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ 21:15, 16 ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਭੈਣ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ।¹⁵ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:3 ਦੂਜੇ ਗੁਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 3:6 ਵੀ ਵੇਖੋ)। ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਹਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਪੱਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।¹⁶ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ 'ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਸਾਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਸੁਭਾਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26:10)। ਕਈ ਲੋਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਾਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਪੌਲਸ ਤਾਂ ਵਿਆਹਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7:8)। ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਮਰ ਗਈ ਹੋਵੇ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7:8), ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਛੱਡ ਗਈ ਹੋਵੇ (ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 3:8; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7:10, 11)। ਸੋਲਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਸਹਿਤ ਕਈ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ।¹⁷ ਵਾਰੇਨ ਡਬਲਯੂ. ਵਿਅਰਸਬੋ, *ਦ ਬਾਈਬਲ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਕਮੇਂਟਰੀ*, ਅੰਕ 1 (ਵ੍ਰੀਟਨ, ਇਲਿਨੋਇਸ: ਵਿਕਟਰ ਬੁਕਸ, 1989), 439. ¹⁸ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ 7:58 ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ। ¹⁹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲਸ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲਸ ਯਿਸੂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤਕ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ ਸੀ (ਸ਼ਾਇਦ ਤਰਸੁਸ ਵਿਚ), ਅਤੇ ਜਦ ਮਸੀਹੀਅਤ ਵਧਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ (ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਸੌਂਦਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ)।
²⁰ 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, ਭਾਗ 1' ਵਿਚ 5:34-40 ਤੇ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ।

²¹ ਇਸ ਸਤਾਅ ਬਾਰੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਲਈ 8:1-4 ਵਿਚ ਨੋਟਸ ਵੇਖੋ।
²² ਰੋਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਮਹਾਸਭਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। (ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ), ਕਈਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲਸ ਅਤਿਕਥਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਸ ਸਭਾ ਨੇ ਰੋਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਕ ਸੌ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਸੁਭਾਵਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ 'ਇਕ ਸਮੂਹਿਕ ਕਾਤਲ' ਸੀ।²³ ਦੂਜੇ ਕਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਰੋਮੀ ਕਨੂੰਨ ਮਹਾਸਭਾ ਨੂੰ ਭਗੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।²⁴ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26: 11. ਲੂਕਾ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਦਮਿਸਕ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਪਰ ਉੱਤਰ, ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ 'ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰ' ਯਹੂਦੀਆ ਦੇ ਸਨ।²⁵ 'ਕਤਲ' ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਲੁਸ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰੁਕਿਆ ਨਹੀਂ।²⁶ ਕੈਫ਼ਾ।²⁷ ਜੇਸ਼ੇਫ਼ਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਦਮਿਸਕ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਅਬਾਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਭਵਨ (ਸਿਨਾਗੋਗ) ਸਨ।²⁸ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਸੀ ਜੋ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਨੱਸ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਵਰਤੋਂ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ 'ਕਿਸੇ ਵੀ' ਅਤੇ 'ਹਰ' ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਜੋ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ (ਆਇਤ 14)। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਨਨੀਆਹ ਵੀ ਜੋ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਭੱਜਿਆ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।²⁹ ਮਸੀਹੀਅਤ ਲਈ ਲੂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਥੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਹਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਪੰਥ' ਹੋਇਆ ਹੈ-ਅਨੁਵਾਦਕ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 19:9, 23; 22:4; 24:22)। ਮਸੀਹੀਅਤ ਨੂੰ 'ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ' (16:17) ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਭੂ/ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਰਾਹ' (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 18:25, 26) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯੂਹੇਨਾ 14:6 ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।³⁰ 'ਸੌਲੁਸ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ' ਵਾਲਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ।

³¹ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੌਲੁਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਉਹਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਦਮਿਸਕ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ (9:8)। ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਜਾਂ ਰੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਵਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਕੇ ਪੈਦਲ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ।³² ਸੌਲੁਸ ਇਕ ਫ਼ਰੀਸੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਨਾਲ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। 'ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, ਭਾਗ 1' ਦੀ ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਫ਼ਰੀਸੀ'।³³ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਦਮਿਸਕ ਲਈ ਗਲੀਲ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਵੀ ਇਕ ਰਾਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਸੌਲੁਸ ਇਸ ਰਸਤੇ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਇੱਥੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੰਮ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਵੇਖੇ (ਅਤੇ ਸੁਣੇ)। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜੋ ਸੌਲੁਸ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਹਲਚਲ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਲਈ ਸੁਭਾਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਐਨਾ ਪਛਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ (ਬਿਜਲੀ ਚਮਕਣ) ਨੂੰ ਵੀ ਖੁਦਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੀ! ³⁵ 26: 14. 'ਇਬਰਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ' ਅਰਾਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ 'ਸੌਲੁਸ' ਦਾ ਅਰਾਮੀ ਸ਼ਬਦਜੋੜ ਯੂਨਾਨੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੌਲੁਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਤੇ 'ਸੌਲੁਸ' ਦੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦਜੋੜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।³⁶ ਲੂਕਾ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕੋਈ ਨਾਂਅ ਦੋ ਵਾਰ ਪੁਕਾਰਿਆ, ਉਹ ਆਦਮੀ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਸੀ! ਵੇਖੋ ਲੂਕਾ 10:41; 13:34; 22:31।³⁷ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26:14. ਪ੍ਰੈਣ ਇਕ ਲੰਮੀ, ਤਿੱਖੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜੀ (ਕਈ ਵਾਰ ਉਹਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ ਲੋਹਾ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ) ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਹਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਹਿੱਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅੜੀਅਲ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਹਿੱਕਦਿਆਂ ਜਦ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਦੁਲੱਤੀ ਮਾਰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸਟ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਸੌਲੁਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਲੋਂ 'ਹਿੱਕਣਾ' ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਦੁਲੱਤੀ ਹੀ ਮਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੱਟ ਓਸੇ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਸਹਿਣੀ ਪੈਣੀ ਸੀ।³⁸ ਅਗਲੀ ਆਇਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਵੀ ਸੀ (9:17, 27; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9:1; ਆਦਿ)।³⁹ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦੇ 'ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕੰਡਾ' (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:7-10) ਮਿਰਗੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਸੀ।⁴⁰ ਸੌਲੁਸ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਨਾਟਕੀ ਬਦਲਾਅ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਜੀ ਉੱਠੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ।

⁴¹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤਰੀ (ਬਿਉਲੋਜਿਕਲ) ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾਵਾਂ ਲਈ, ਪਹਿਲੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, 'ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਨਿਆਇਆਂ ਲਈ ਸਿਆਣੀ ਸਲਾਹ' ਪਾਠ ਵੇਖੋ।⁴² ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ

ਗੱਲ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਜਦ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਾਈਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।⁴³ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ (18:9, 10; 22:17-21; 23:11; 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 12:1-4, 7 ਵੀ ਵੇਖੋ)।⁴⁴ ਇਹ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।⁴⁵ 1:8 ਵਿਚ ਇਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।⁴⁶ ਬੇਸ਼ੱਕ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਨੇ ਇੰਜੀਲ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਸੌਲੁਸ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਵਿਚ ਅਚਰਜ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।⁴⁷ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 26:16-18 ਉਸ ਸਭ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਹੈ ਜੋ ਯਿਸੂ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹਨਨੀਆਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਅਗਿੱਪਾ ਨੂੰ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਠ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।⁴⁸ ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਮਸੀਹੀ ਸੌਲੁਸ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਚਣ ਸੁਣਾਏਗਾ (ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਨਨੀਆਹ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਕ੍ਰਿਆ ਵੇਖੋ)।⁴⁹ 'ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਇਕ ਠੋਸ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਉਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਹਦਾ ਬਦਲ।⁵⁰ ਜੀ ਉੱਠੋ ਯਿਸੂ ਦਾ ਦਰਸ਼ਣ ਸਿਰਫ ਸੌਲੁਸ ਲਈ ਸੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:8)।

⁵¹ ਅਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਸੌਲੁਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ: 'ਉਹ ਡਿੱਗੇ, ਪਰ ਖੜੇ ਰਹੇ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਵਾਜ਼ ਤਾਂ ਸੁਣੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।' ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਡਿੱਗੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਜਾਂ 'ਚੁੱਪਚਾਪ ਖੜੇ ਰਹੇ' ਅਲੰਕਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, NASB ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਾਏ (ਅਜਿਹੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 12:29)। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ 'ਅਵਾਜ਼' ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸੁਣੀ ਉਹ ਸੌਲੁਸ ਦੀ ਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੀ (9:7), ਪਰ ਯਿਸੂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ (22:9)।⁵² ਉਹ ਗਲੀ ਅੱਜ ਵੀ ਦਮਿਸਕ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਮੀਲ ਕੁ ਲੰਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ (ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੰਗੀਆਂ ਟੇਢੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ) ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਮੋੜ ਹਨ।⁵³ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਘਰ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦਿਆਂ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ।⁵⁴ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9:11. ਉਹਦੀ ਦੁਆ ਉਸ ਮਸੂਲੀਏ ਦੀ ਦੁਆ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ: 'ਹੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਉੱਤੇ ਦੁਆ ਕਰ' (ਲੂਕਾ 18:13)।⁵⁵ ਅੱਥਰੂ ਵਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।⁵⁶ ਜੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਯਹੂਦੀ ਢੰਗ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਉਹ ਸੀ ਜਦ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਦਰਸ਼ਣ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਦਿਨ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਸੀ ਜਦ ਹਨਨੀਆਹ ਸੌਲੁਸ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ।⁵⁷ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖਾਧਾ-ਪੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਹਦੇ ਲਈ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਪਛਤਾਵੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ (ਤੁਲਨਾ ਯੋਨਾ 3:7) ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕਰਕੇ ਖਾਣ ਦੀ ਉਹਦੀ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।⁵⁸ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੌਲੁਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਭੂ' (9:5; 22:8) ਕਿਹਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਸਤਕਾਰ ਕਾਰਣ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ। ਪਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ (22:10), ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਭੂ' ਮੰਨਿਆ।⁵⁹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨ (ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸੌਲੁਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ)। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੋਜੇ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਰਨੇਲਿਉਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।